

1

Nežinia, kodėl man niekada nekilo mintis, kad kada nors būsiu keturiasdešimties. Kai sukako dvidešimt, įsivaizdavau save trisdešimties, gyvenančią su didžiąja meile ir keletu vaikų. Arba šešiasdešimties, kepančią anūkams obuolių pyragą, – save, net kiaušinienės nemokančią išsikepti, – bet nieko, išmokčiau. Arba aštuoniasdešimties, sukriošusią senučiukę, gurkšnojančią viskį su draugėmis. Bet niekada neįsivaizdavau savęs keturiasdešimtmetės, nors penkiasdešimtmetės – irgi ne. Ir vis dėlto aš čia. Savo motinos laidotuvėse, ir man keturiasdešimt. Pati nežinau, kaip tai atsitiko ir kaip aš pasiekiau šį miestelį, kuris staiga man ėmė kelti siaubingą šleikštulį. Ir tikriausiai niekada gyvenime nebuvau taip prastai apsirengusi. Grįžusi namo sudeginsiu visus šiandien vilkėtus drabužius, jų nebeišgelbėsi, jie prisigėrę nuovargio ir liūdesio. Atvažiavo beveik visi mano draugai, kai kurie iš jos draugų, taip pat ir tie, kurie niekada nebuvo kieno nors draugai. Žmonių daug, bet jų trūksta. Dėl ligos, brutaliai nuvertusios

ją nuo sosto ir negailestingai suniokojusios jos karalystę, ji artėjant pabaigai visiems velniškai įgriso, ir už tai, žinoma, tenka mokėti per laidotuves. Viena vertus, tu, velionė, velniškai visiems įgrisai, kita vertus, ir aš, dukterė, nelabai jiems prie širdies. Ir tai, žinoma, tavo kaltė, mama. Nejučia pamažu ėmei krauti ant mano pečių atsakomybę už savo blėstančią laimę. Ir ta našta mane prislėgė. Slėgdavo net tuomet, kai nebūdavau šalia, net tada, kai ėmiau suvokti ir apsiprasti su tuo, kas vyksta. Net tuomet, kai šiek tiek atitolau nuo tavęs, supratusi, kad kitu atveju ne tu viena būsi palaidota po savo pačios griuvėsiais. Bet manau, kad tu mylėjai mane, – nežinau, ar labai, ar ne, tiesiog mylėjai, ir tiek. Man visada atrodė, kad tie, kurie sako „labai tave myliu“, iš tikrųjų ne itin karštai myli, ir „labai“ šiuo atveju veikiausiai reiškia „nelabai“. Jie taip sako, kad drąsiau jaustūsi arba bijodami žodžių „myliu tave“ svarumo, nors tai vienintelis būdas iš tikrųjų pasakyti „myliu tave“. „Labai“ pakeičia „myliu tave“ tuo, kas gali būti skirta bet kam, nors iš tikrųjų taip beveik niekada nebūna. „Myliu tave“ lyg burtažodis, galintis paversti tave šunimi, Dievu, bepročiu ar šešėliu. Kad ir kaip būtų, daugelis tavo draugų buvo laisvamaniai, – dabar turbūt tokie taip nebevardinami arba jų apskritai nebėra. Jie netikėjo nei į Dievą, nei į pomirtinį gyvenimą. Prisimenu laikus, kai buvo madinga netikėti Dievo. O dabar, kai pasakai, kad netiki nei į Dievą, nei į Višnų, nei į Motiną žemę, nei reinkarnacija, nei nežinia kieno dvasia, nei dar kuo nors,

į tave žvelgia su užuojauta ir sako: „Akivaizdu, nesi dvasingas žmogus.“ Todėl jie turbūt tarė sau: „Geriau liksiu namie, pasėdėsiu ant sofos su buteliu vyno ir išlydėsiu ją į paskutinę kelionę vienas, kur kas prasmingiau nei ant kalno su tais šunsnukiais jos vaikais. Galų gale, laidotuvės – tik dar vienas socialinis susitarimas.“ Arba ką nors panašaus. Nes manau, kad jie tau atleido, jeigu buvo už ką atleisti, ir mylėjo tave. Vaikystėje matydavau jus besijuokiančius ir iki paryčių lošiančius kortomis, besimaudančius jūroje be drabužių ir einančius vakarieniauti, ir manau, jums būdavo smagu, jūs būdavote laimingi. Bėda ta, kad žmonės, su kuriais susigiminiuojame savo noru, pradingsta nepastebimiau nei kraujo giminės. Suaugusieji, su kuriais užaugau, arba mirę, arba nežinia kur. Čia, po šia negailestingai plieskiančia saule, nuo kurios lydosi oda ir skeldėja žemė, jų, žinoma, nėra. Nemalonus dalykas laidotuvės, ir dar vargas dvi valandas trenktis čia tuo keliu. O aš jį žinau mintinai, tą kelią tarp alyvmedžių, siaurą ir vingiuotą. Jis, nors praleisdavau miestelyje ne daugiau kaip porą mėnesių per metus, – man yra, o gal tik buvo, kelias namo, ten, kur liko viskas, kas miela. Nors jau nebežinau, kas jis man. Reikėjo pasiimti skrybėlę, nors tada ir ją vėliau būtų tekę išmesti. Svaigsta galva. Atrodo, prisėsiu prie šio grėsmingo angelo, kurio sparnai lyg ietys, ir niekada nebeatsikelsiu. Prie manęs prieina Karolina, kuri visada viską pastebi, paima už rankos ir nuveda prie akmeninės sienos, už kurios matyti

jūra, visai arti, nuvargusių alyvmedžių alėjos gale, atsukusi visiems nugarą. Mama, žadėjai, kad kai mirsi, mano gyvenimas ramiai ir sklandžiai tekės sava vaga, o skausmas bus pakenčiamas, nesakei, kad norėsis išsiplėsti širdį ir ją suvalgyti. Ir sakei man tada, kai dar nebuvai pradėjusi meluoti. Atėjo metas, kai tu, iki tol niekada neslėpusi tiesos, nežinia kodėl pradėjai meluoti. Tie draugai, kurie artėjant pabaigai su tavimi beveik nebendravo ir prisimena kaip šlovingą asmenybę, kokia tu buvai prieš dešimt, o gal prieš dešimt tūkstančių metų, žinoma, atvažiavo. Kaip ir mano draugės – Karolina, Mersė, Elisa ir Sofija. Mama, galiausiai nusprendėme nelaidoti tavęs su Patuma. Čia tau ne faraonų Egiptas. Taip, sakei, kad be tavęs jos gyvenimas nebeturės prasmės, bet, viena vertus, kalė didelė ir netilptų į kapo nišą – įsivaizduoju du vyrus iš laidojimo namų, stumiančius ją ten iš užpakalio, kaip mes tiek kartų darėm atviroje jūroje, po maudynių, padėdami jai įlipti į katerį nuleidžiamais laipteliais, – o kita vertus, laidotis su šunimis tikriausiai draudžia įstatymai. Net jeigu Patuma būtų mirusi, kaip tu. Nes tu mirusi, mama. Jau dvi dienas sau tai kartoju ir kartoju, ir klausiu draugų, gal tai kokia nors klaida ar aš ko nors nesupratau, bet jos kaskart mane tikina, kad įvyko kažkas nesuvokiamo. Be mano vaikų tėvų, čia yra tik vienas įdomus vyras, man nepažįstamas. Tuoj nualpsiu iš siaubo ir karščio, bet vis tiek iškart pastebiu patrauklų vyrą. Turbūt išgyvenimo instinktas. Svarstau, kaip per laidotuves derėtų užmegzti

pažintį. Svarstau, gal jis prieš pareikšti man užuojautos? Turbūt ne. Bailys. Gražus bailys, bet ką jis veikia mano motinos laidotuvėse? Ji buvo drąsiausias žmogus, kokį kada nors pažinojau. O ta mergina šalia tavęs, spaudžianti tau ranką ir smalsiai, atkakliai žiūrinti į mane, gal tavo širdies draugė? Ji tau ne per žema? Klausyk, neūžauga paslaptingojo bailio drauge, šiandien mano motinos laidotuvės, ir aš turiu teisę elgtis, kaip man šauna į galvą, argi ne? Kaip per savo gimtadienį. Bet nekreipk dėmesio.

Laidotuvės baigiasi. Iš viso – dvidešimt minučių beveik mirtinoje tyloje, nebuvo nei kalbų, nei eilėraščių, – tu prisiekei prisikelti iš kapo ir visą amžinybę mus persekioti, jeigu leisime kuriam nors iš tavo draugų poetų ką nors padeklamuoti, – nei maldų, nei gėlių, nei muzikos. Būtų trukusios dar trumpiau, jeigu senyvi vyrai iš laidojimo namų, kurie turėjo įstumti karstą į nišą, nebūtų buvę tokie negrabūs. Kaip suprantu, žavusis vyras neprieis ir nepakeis mano gyvenimo, – nors, kita vertus, neįsivaizduoju tam reikalingesnio ir tinkamesnio meto, – bet galėjo bent jau padėti senukams, kai jie vos neišmetė karsto ant žemės. Vienas jų riktelėjo: „Velniai griebtų!“ Tai buvo vieninteliai žodžiai, ištarti per tavo laidotuves. Mano manymu, labai derami, labai taiklūs. Nuo šiol kiekvienos laidotuvės, kuriose dalyvausiu, man turbūt bus tavo. Leidžiamės šlaitu. Karolina paima mane už rankos. Jau viskas. Mama mirė. Manau, įsiregistruosiu Kadakese. Dabar, kai tu apsigyvenai čia, taip bus geriausia.

2

Kiek man žinoma, vienintelis dalykas, akimirksniu išblaškantis mirtį, o ir gyvenimą, nuo kurio nebūna pagirių, yra seksas. Jo žaibiškas poveikis viską sudaužo į šipulius. Bet tik kelioms akimirkoms ar daugių daugiausia, jeigu paskui užmiegi, dar kuriam laikui. Vėliau baldai, drabužiai, prisiminimai, šviestuvai, siaubas, graužatis – viskas, ką pasiglemžė viesulas, kaip „Ozo šalies burtininke“, nusileidžia ir vėl užima tas pačias vietas kambaryje, mintyse, paširdžiuose. Atmerkiu akis – ir atsibundu ne apsupta gėlių ir dėkingų dainuojančių nykštukų, o gulinti lovoje šalia savo buvusio vyro. Namai skendi tyloje, bet pro atdarą langą sklinda baseine besipliuškenančių vaikų šūksniai. Žydra ir vaiki šviesa žada dar vieną saulėtą ir karštą dieną, o vešlūs kaštonai, kuriuos matau iš lovos, taikiai siūbuoja, stebėtinai abejingi visoms katastrofoms. Iš visko sprendžiant, jie naktį nesudegė, užsiliepsnoję savaime, ir jų šakos nevirto skraidančiomis ir žudikiškomis ietimis, netryško krauju ir nieko panašaus nenutiko.

Nejudėdama akies krašteliu žvelgiu į Oskarą, žinodama, kad net menkiausias mano judesys jį pažadins, seniai nemiegojome kartu. Apžiūriu jo ilgą ir stiprų kūną, šiek tiek įdubusią krūtinę, siaurus klubus, dviratininko kojas, jo stambių, netašytų ir vyriškų bruožų veidą, savo ryžtinga išraiška šiek tiek primenantį gyvulio. „Man patinka, vyriško veido“, – pareiškė mama, pirmą kartą susidūrusi su juo prie lifto ir jam net neprisistačius atspėjusi, kad tas kiek pakumpęs vaikiną su jaučio galva ir drovaus paauglio kūnu kelsis į mano aukštą. Ir koketiškai jam pasakė: „Taip karšta, kad palendu po dušu su drabužiais, atsisėdu rašyti, ir po pusvalandžio jie jau sausutėliai!“ Jis įžengė į mano butą, kur, drebėdama iš nekantrumo, jo laukiau, leipdamas iš juoko. „Atrodo, ką tik susipažinau su tavo motina.“ Kurį laiką Oskaro kūnas buvo mano vieninteliais namais, vieninteliu prieglobsčiu pasaulyje. Vėliau mudviem gimė vaikas. O dar vėliau pažinome vienas kitą. Mes linkę elgtis kaip miško žvėrys, vadovautis instinktais, kūnu ir Mėnulio ciklais ir nedelsdami tenkinti visus mąstymo nereikalaujančius savo poreikius, kaskart su dėkingumu ir tam tikru palengvėjimu, nes kūnas ar žvaigždės jau viską apmąstė ir nusprendė už mus, bet visada ateina diena, kai tenka atsistoti ant dviejų kojų ir pradėti kalbėtis. Tai, kas teoriškai nutiko tik kartą žmonijos istorijoje, kai žmogus, iki tol vaikščiojęs keturpėscias, atsistojo stačias ir pradėjo mąstyti, man nutinka kaskart, kai nusileidžiu iš meilės aukštumų. Kaskart – priverstinis

nusileidimas. Jau nebesuskaičiuoju, kiek kartų bandėme atkurti santykius. Bet vis kas nors įsiterpia, paprastai arba jo charakteris, arba mano. Oskaras turi širdies draugę, bet tai netrukdo jam dabar dalytis su manimi lova ar lydėti tuos paskutinius šešis sutemų, ligoninių, gydytojų ir neišvengiamai pralaimėtų kovų mėnesius. Mama, kaip galėjai tikėtis, kad turi kokių nors galimybių laimėti šią, paskutinę, kovą, kurios ničniekas nelaimi? Nei patys protingiausi, nei patys stipriausi, nei patys drąsiausi, nei patys kilniausi, nei tie, kurie to verti? Man būtų pakakę, kad būtum mirusi ramia širdimi. Mes dažnai kalbėdavomės apie mirtį, bet niekada nesitikėjome, jog ta prakeikta giltinė, prieš pasiglemždama tave, atims protą ir paliks tik menkas jo prošvaistes, kad dar labiau kentėtum.

Oskaras – prisiekęs gydomųjų sekso galių gynėjas, iš tų gaivališko temperamento ir geležinės sveikatos vyrų, kurie mano, kad nėra tokios nelaimės, nemalonumo ar nusivylimo, kurio neišgydytų seksas. Tau liūdna? Pasidulkink. Skauda galvą? Pasidulkink. Sugedo kompiuteris? Pasidulkink. Bankrotas? Pasidulkink. Mirė motina? Pasidulkink. Kartais padeda. Patyliukais išlipu iš lovos. Taip pat Oskaras laikosi nuomonės, kad pasimylėti – geriausias būdas pradėti dieną. Man rytais norisi būti nematomai ir iki galo neatgauti kūniškumo iki pat pietų meto. Kriauklė užversta nešvariais indais, šaldytuve tik keletas pasibaigusio galiojimo jogurtų, vienas susiraukšlėjęs obuolys ir pora alaus. Atsidarau vieną, nes nebeli-

ko nei kavos, nei arbatos. Medžiai sveikinasi su manimi pro svetainės langą, modami lapais, ir aš pastebiu, kad priešais gyvenančios senutės žaliuzės užtrauktos, – gal išvažiavo atostogauti, o gal taip pat mirė, kas žino? Toks jausmas, kad ištikus mėnesius gyvenau kažkur kitur. Ant mano kūno – nakties ir vyro-jaučio, su kuriuo ją praleidau, prakaitas, kyšteliu nosį už marškinių apykaklės ir atpažįstu svetimą kvapą, nematomus pėdsakus po džiugios kito kūno invazijos į mano kūną, kitos odos į mano odą, tokią paklusnią ir pralaidžią, kito prakaito į mano prakaitą. Kartais net po dušu nepavyksta nusiplauti to svetimo buvimo, ir aš dienų dienas jį jaučiu lyg kokį nepadorų, bet mielą drabužį, – kaskart vis tolstantį, kol jis galutinai išblėsta. Priglaudžiu prie smilkinio alaus stiklą ir užsimerkiu. Teoriškai tai mano mėgstamiausias metų laikas, bet aš neturiu jokių planų. Tavo grimzdimas į nebūtį jau daugelį mėnesių, o gal net ir metų, buvo vienintelis mano planas. Girdžiu miegamajame bruzdantį Oskarą, jis kviečia mane:

– Ateik, tik greičiau, noriu pasakyti kai ką labai svarbaus!

Tai viena iš jo gundymo gudrybių ir aš apsimetu, kad negirdžiu. Jeigu nueisiu, neišlipsime iš lovos iki pietų, o aš neturiu laiko, nes mirtį visada lydi šimtai reikalų. Galiausiai, dešimt minučių pabambėjęs ir pašūkavęs, neva neranda savo trumpikių ir aš tikriausiai jas kur nors nukišau, – na žinoma, daugiau neturiu ką veikti, kaip tik

slapstyti tavo trumpikes, – išeina iš miegamojo. Netaręs nė žodžio, atsistoja man už nugaros ir pradeda bučiuoti kaklą, spausdamas mane prie stalo. Aš toliau lyg niekur nieko dėliuju savo popierius. Skaudžiai įkanda man į ausį. Prieštarauju. Svarstau, ar nevožti jam antausio. Kai nusprendžiu, kad gal tai būtų geriausia, ir susiruošiu vožti, – jau per vėlu. Daug ką galima pasakyti apie vyrą iš to, kaip jis tau numauna kelnaites. Ir žvėris manyje, – kuris galbūt yra viskas, kas liko ir nevirto pelenais per pastaruosius mėnesius, – išriečia nugarą, įsiremia į stalą ir įtempia visą savo kūną. Iki paskutinės akimirkos galvoju, kad vošiu jam į veidą, bet galiausiai mano antroji širdis, į kurią įsibrovė jo lytis, ima pulsuoti, ir aš užmirštu viską.

– Nereikėtų rytais gerti alaus, Blankita. Rūkyti irgi, – priduria pamatęs, kad prisidegu cigarete.

Jis žiūri į mane tokia pat išraiška, kaip ir visi pastarosiomis dienomis, – su gailesčiu, sumišusiu su susirūpinimu, jau nebežinau, ar tai jų veiduose atsispindi mano veidas, ar atvirkščiai. Jau senokai nežiūriu į veidrodį, o jeigu ir žiūriu, savęs nematau – tik apsitvarkau. Mudviejų santykiai dar niekada nebuvo taip pašliję. Mano veidrodis, *mon semblable, mon frère*^{*}, atkakliai man primena, kad linksmybės baigėsi. Oskaro žvilgsnyje, be gailesčio ir susirūpinimo, – švelnumas, jausmas, labai artimas meilei. Bet aš nepratusi kelti gailesčio, ir man suka pilvą. Gal

* Mano artimas, mano brolis (*pranc.*).

gali vėl žiūrėti į mane kaip prieš penkias minutes? Galiu tavo akyse vėl virsti daiktu, žaislu? Kažkuo, kas patiria ir suteikia malonumą, o ne liūdi, kažkuo, kas neteko brangiausio žmogaus pasaulyje, kol jis lėkė motociklu Barcelonos gatvėmis, bet nespėjo laiku.

– Tau reikėtų kelioms dienoms išvažiuoti, prasiblaškyti. Čia tau nebėra ko veikti, o miestas ištuštėjęs.

– Taip, tu teigus.

– Nenoriu, kad liktum viena.

– Ne. – Nesakau jam, kad jau ne vieną mėnesį jaučiuosi amžinai viena.

– Blogiausia jau praeity.

Nusijuokiu.

– Ir blogiausia, ir geriausia. Jau viskas praeity.

– Aplink tiek žmonių, kurie tave myli.

Nežinau, kiek kartų pastarosiomis dienomis girdėjau šiuos žodžius. Nebyli priekaištaujanti mane mylinčių žmonių kariuomenė išskyla prieš akis kaip tik tada, kai man norisi tik griūti į lovą ir kad visi paliktų mane ramybėje. Ir kad mama prisėstų šalia, paimtų už rankos, o savąją uždėtų man ant kaktos.

– Žinau, žinau. Ir aš už tai labai dėkinga. – Nesakau jam, kad jau nebetikiu niekieno meile, kad net mama kurį laiką manęs nebemylėjo, kad meilė yra netvariausias dalykas pasaulyje.

– Gal nuvažiuokite kelioms dienoms į Kadakesą? Dar bar namas tavo.

Ką čia kalbi, pusgalvi tu, storžievi, kvaily? Karštligiškai galvoju, žiūrėdama į jo dideles geraširdiškas ir susirūpinusias akis. Namas – mamos. Ir visada bus jos.

– Nežinau, – atsakau.

– Ir kateris jau ant vandens. Ten jums bus gerai.

Gal jis ir teisus, tariu sau. Raganos, gyvenančios tame miestelyje, kurį saugo kalnai, velnių apsėstas kelias ir laukinis vėjas, varantis iš proto visus, nevertus Kadakeso dangaus grožio ir vasaros vakarų žaros, visada buvo man palankios. Nuo vaikystės mačiau, kaip jos, užsikeberiojusios ant varpinės, kvatodamos ar susiraukusios veja arba išskėstomis rankomis sutinka naujai atvykusiųsius, įplieskia barnius tarp didžiausių įsimylėjėlių, rodo medūzoms, kieno kojas ir pilvus nudilginti, tyčia pakiša kai kam po pėdomis jūrų ežių. Ir kaip jos tapo svaiginančias aušras, gydančias net baisiausias pagirias, paverčia kiekvieną gatvę ar miestelio kampelį jaukiu nakties prieglobsčiu, apsiaučia aksominėmis bangomis, priverčiančiomis pamiršti visus pasaulio vargus ir negandas. O dabar ten atsirado ir nauja ragana.

– Taip, gal tu ir teisus. Į Kadakesą. Važiuosiu į Kadakesą. – Ir priduriu: – Tara, mano namai, raudonoji Taros žemė, grįšiu į Tarą... Šiaip ar taip, rytoj bus nauja diena.

Gurkšteliu nemažą gurkšnį alaus.

– Iš kokio čia filmo? – klausiu jo.

– Atrodo, suplakei „Vėjo nublokštus“ su „Ateiviu“, – juokdamasis atsako.

– A, gali būti, gali būti. Tuščiu skrandžiu išgėrus alaus man šauna į galvą didžiausios kvailystės. Kiek kartų verčiau tave žiūrėti „Vėjo nublokštus“?

– Daug.

– O kiek kartų užmigai jį žiūrėdamas?

– Beveik visus.

– Taip, tavo skonis kinui visada buvo siaubingas. Tu snobas.

Šįkart jis neatsako, tik žiūri šypsodamasis, viltingai blizgančiomis akimis. Oskaras vienas iš tų retų mano pažįstamų suaugusių vyrų, kuris vis dar moka žvelgti kaip vaikas, laukiantis kalėdinių dovanų. Niekada jam to nesakiau ir nemanau, kad jis žino. Viltingai blizgančių akių išraiška – viena sunkiausiai nutaisomų ir ilgainiui išblėsta, sklaidantis tikrosioms, vaikiškoms, viltims, kurias pakeičia paprasčiausi norai.

– Viskas bus gerai, Blanka, pamatysi.

– Žinau, – pameluoju aš.

Jis pareiškia kelioms dienoms darbo reikalais turintis išvykti į Paryžių, bet kai grįš, atvažiuos pas mus į Kadakesą ir pabus, praleis kartu kelias dienas. Vėliau atsidūsta ir priduria: „Nežinau, ką man daryti su drauge.“ Vyrai visada, visada galiausiai viską sugadina. Nutaisau labai susirūpinusį veidą, o tai nėra lengva, nors ir ne taip sunku, kaip nutaisyti viltingą žvilgsnį, ir trinktelėjusi uždarau duris.

Aš irgi nežinau, ką man daryti be mamos, mielasis.